

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Pr. 105/12.04.21
CEB, CAI

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2- 2732 din 28.04. 2021

La nr. 105 din 12 aprilie 2021

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Anexă: *Raportul de expertiză anticorupție – 5 (cinci) file.*

Director

Ruslan FLOCEA

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr. <u>1065</u>		
" <u>04</u> "	<u>05</u>	<u>2021</u>
Ora		

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO21/7244 din 27.04.2021

la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice – art. 1, 2, 8, ș.a.; Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală – art.7, 8, 9,

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este Deputați în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul propus și nota informativă aferentă acestuia au fost plasate pe pagina web oficială a Parlamentului Republicii Moldova la compartimentul Procesul legislativ/Proiecte de acte legislative,

fiind asigurat accesul părților interesate pentru a putea prezenta și expedia recomandări referitoare la proiectul prenotat.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative: „*Prin proiectul de act normativ se propune operarea modificărilor la Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice, Legea nr.246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, Legea nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului și Legea nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice. Modificările propuse sunt înaintate având ca scop îmbunătățirea procesului de administrare și deetimizare a proprietății publice, reieșind din prevederile cadrului normativ existent, inclusiv ținând cont de recomandările Curții de Conturi.*”

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Deși prin proiect se promovează interesul public de a asigura perfecționarea cadrului normativ pertinent din domeniul proprietății publice necesară consolidării procesului de administrare și deetimizarea proprietății publice, totuși reglementarea defectuoasă a unor norme în partea ce ține de excluderea modalității de privatizare în cadrul sistemului multilateral de tranzacționare, abrogarea dispozițiilor care stabilesc categoria de bunuri care nu sunt pasibile de privatizare, precum și de exceptarea terenurilor pe care sunt amplasați pilonii liniilor de transport electric de tensiune înaltă, alte obiective de infrastructură tehnico-edilitară și terenurile aferente acestora, care nu aparțin unităților administrativ-teritoriale sau persoanelor juridice de drept privat de la prevederile care stabilesc bunurilor ce țin de domeniul publică riscă să afecteze utilizarea transparentă și adecvată a proprietății publice, ceea ce este contrar interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Deși în nota informativă se menționează că: „*Concomitent se propune completarea proiectului cu art. 17¹ ”Locațiunea terenurilor proprietate publică”. [...] De asemenea, se propune completarea Legii nr. 121/2007 cu prevederi, care vor reglementa modul de vânzare a terenurilor libere de construcții. [...]”*, totuși, informația prezentată este vagă și insuficientă în ceea ce privește justificarea unor dispoziții din proiect, fapt ce creează dificultăți la examinarea calitativă și complexă a proiectului de act normativ propus.

Astfel, se relevă ca fiind incert scopul excluderii modalității de privatizare în cadrul sistemului multilateral de tranzacționare, al abrogării dispozițiilor care stabilesc categoria de bunuri care nu sunt pasibile de privatizare, precum și de exceptarea terenurilor pe care sunt amplasați pilonii liniilor de transport electric de tensiune înaltă, alte obiective de infrastructură tehnico-edilitară și terenurile aferente acestora, care nu aparțin unităților administrativ-teritoriale sau persoanelor juridice de drept privat de la prevederile care stabilesc bunurilor ce țin de domeniul public, acestea nefiind justificate în niciun fel în cuprinsul notei informative, fapt ce contravine exigențelor art.30 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, care prescriu necesitatea specificării principalelor prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi.

În sensul dat, în notă lipsește viziunea clară privind efectele proiectului de act normativ după implementarea prevederilor acestuia, date fiind exigențele legale privind regimul juridic al bunurilor proprietate publică, fapt ce atribuie un caracter camuflat al finalităților urmărite prin adoptarea inițiativei propuse, precum și rezultatele scontate după adoptarea și implementarea acestuia. Așadar, deși autorul susține că proiectul promovează un interes public, în lipsa unor argumente concludente și adecvate care să justifice modificările propuse este dificil de a evalua intenția reală a autorului proiectului de act normativ propus.

Prin urmare, întru a asigura unitatea reglementărilor legale în domeniul proprietății publice, a respectării principiilor bunei guvernări și a exercitării atribuțiilor în mod transparent, integru și în circumstanțe care exclud orice dubiu de părtinire, se atestă necesitatea completării notei informative cu argumentele de rigoare în acest sens.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”.

Reieșind din argumentele prezentate în nota informativă, cât și din prevederile proiectului, se constată că implementarea acestuia nu presupune cheltuieli financiare din bugetul de stat.

În acest sens, în nota informativă se menționează că: *„Implementarea proiectului nu are nici un impact asupra bugetului de stat și nu necesită cheltuieli suplimentare din bugetul de stat.”*

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative *„textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale

și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului au fost identificate norme care nu corelează cu dispozițiile art.22 lit.a) din Legea nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, art.2 și art.4 din Legea nr.171/2012 privind piața de capital, art.127 din Constituție, art.471 din Codul civil, art.13 alin.(1) lit.g) din Legea nr.121/2007 cu privire la administrarea și deetatizarea proprietății publice, art.1 al Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică, fapt ce prezintă un risc de corupție.

Analiza detaliată a incoerențelor respective este efectuată la compartimentul III al prezentului Raport de expertiză anticorupție.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

În textul proiectului se conțin prevederi care reglementează activitatea entităților publice responsabile de administrarea și deetatizarea proprietății publice.

Cu toate acestea, reglementarea defectuoasă a unor dispoziții propuse prin proiect riscă să determine apariția manifestărilor de corupție din partea agenților publici responsabili de aplicarea reglementărilor propuse (analiza detaliată este efectuată la compartimentul III al prezentului Raport de expertiză anticorupție).

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -

Art.I - Pct.6 din proiectul de lege -

6. Se completează cu articolul 17¹ cu următorul cuprins: „17¹. Locațiunea terenurilor proprietate publică

Terenurile proprietate publică, cu excepția celor aferente construcțiilor proprietate privată, se dau în locațiune/arendă prin licitații cu strigare, desfășurate în modul stabilit de Guvern.

1. Prețul inițial de expunere la licitație este egal cu cel puțin valoarea rezultată dintr-o expertiză efectuată în conformitate cu standardele internaționale de evaluare de către un evaluator independent, dar nu va fi mai mic decât prețul determinat în corespundere cu Legea nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului.

2. Plata pentru folosirea terenurilor proprietate publică de stat domeniul public aferente construcțiilor proprietate privată se stabilește în baza unei expertize efectuată în conformitate cu standardele internaționale de evaluare de către un evaluator independent, dar nu va fi mai mică decât plata determinată în corespundere cu Legea nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului.

3. Darea în locațiune a terenurilor proprietate publică domeniul privat libere de construcții/edificii, alte bunuri legate solid de sol în scopul edificării pe acestea a unor construcții nu se admite.

4. Mijloacele financiare obținute din locațiunea/arenda/superficia proprietate publică a statului se varsă în bugetul de stat.”

Obiecții:

Conform alineatului (1) a normei propuse, terenurile proprietate publică, cu excepția celor aferente construcțiilor proprietate privată, se dau în locațiune/arendă prin licitații cu strigare, desfășurate în modul stabilit de Guvern. În acest sens, actul normativ care reglementează licitațiile cu strigare este Hotărârea Guvernului nr.136/2009 cu privire la aprobarea Regulamentului privind licitațiile cu strigare și cu reducere. În corespundere cu pct.10 din Hotărârea enunțată, în atribuțiile Comisiei de licitație intră stabilirea prețului inițial de expunere, precum și reducerea prețului inițial de vânzare cu 5 la sută după expunerea bunului la vânzare de 2 ori, dar nu mai mic decât prețul de piață indicat în actul de evaluare.

În același timp, reglementarea propusă de la alineatul (2) din proiect, stabilește că prețul inițial de expunere la licitație este egal cu cel puțin valoarea rezultată dintr-o expertiză efectuată în conformitate cu standardele internaționale de evaluare de către un evaluator independent, dar nu va fi mai mic decât prețul determinat în corespundere cu Legea nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului.

Astfel, se constată o deficiență de reglementare în ceea ce privește procedura aplicabilă și determinarea prețului la darea în locațiune/arendă a terenurilor proprietate publică, întrucât conform hotărârii indicate supra, Comisia este responsabilă de stabilirea prețului inițial de expunere, în componența căreia pot fi incluși cu vot consultativ și experti independenți (pct.6 din Hotărârea Guvernului nr.136/2009), fiind incertă astfel atribuirea în competența unui evaluator independent determinarea prețului inițial de expunere la licitație. În circumstanțele expuse, totuși nu este cert în care situații aplicabile prețul inițial de expunere la licitație se va stabili de către Comisie sau de către un evaluator independent.

Mai mult, norma de la alineatul (2) din proiect, face o trimitere defectuoasă la standardele internaționale în conformitate cu care evaluatorul independent va determina valoarea prețului inițial de expunere la licitație. Însă, cadrul normativ pertinent nu stabilește careva standarde internaționale la care trebuie să se alinieze un evaluator independent. Așadar, în acord cu art.22 lit.a) din Legea nr.989/2002 cu privire la activitatea de evaluare, evaluatorul este obligat să efectueze evaluarea în conformitate cu prevederile legislației, cu standardele naționale de evaluare și cu contractul de prestare a serviciilor de evaluare. Lipsa certitudinii și predictibilității normelor în conformitate cu care evaluatorul independent trebuie să stabilească valoarea prețului inițial de expunere la licitație riscă să determine apariția manifestărilor de corupție rezultate din aplicarea unor standarde care pot influența în mod tendențios valoarea prețului inițial de expunere la licitație, fapt ce contravine principiilor de bază ale administrării și deținerii proprietății publice (art.3 Legea nr.121/2007 privind administrarea și deținerii proprietății publice). Totodată, se relevă imprevizibilitatea normei în partea ce ține de aplicarea cărui preț inițial de expunere la licitație se va reține în caz de 2 sau mai multe expertize, în care acestea vor prevedea prețuri diferite, într-o expertiză fiind evaluat la un preț mai mari, în altă expertiză un preț mai mic.

Adițional, se evidențiază că deși la alin.(3) din proiect, plata pentru folosirea terenurilor proprietate publică de stat domeniul public aferente construcțiilor proprietate privată se stabilește în baza unei expertize, norma nu stabilește periodicitatea efectuării acestei plăți. Lipsa stipulării aspectului dat poate duce la interpretări abuzive în acest sens, fiind posibilă astfel aplicarea unei perioade diferite, pentru fiecare contract în parte, ceea ce va prejudicia încasările la bugetul de stat.

În contextul celor enunțate, se atestă caracterul confuz al procedurii aplicabile și al formării prețurilor inițiale de expunere la licitație pentru darea în locațiune/arendă a terenurilor proprietate publică, fapt ce constituie un risc de corupție manifestat prin sporirea discreției entităților publice responsabile la deciderea normei

aplicabile pentru darea terenurilor proprietate publică în locațiune/arendă, și, implicit, cuantumul prețului inițial de expunere la licitație, iar "diferența" dintre prețurile formate în mod diferit să poată constitui remunerația ilicită primită de entitatea publică, în detrimentul bugetului de stat.

Recomandări:

Revizuirea normei propuse prin prisma cadrului normativ pertinent din domeniul proprietății publice.

Factori de risc:

- Prejudicierea intereselor contrar interesului public
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Concurența normelor de drept

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - corupere pasivă
  - delapidarea fondurilor și/sau a patrimoniului
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu

- 2 -

Art.I -Pct.7, Pct.8 (art.24 alin. (1) lit.a) din proiectul de lege -

7. La articolul 23 alineatul (1) lit.a) cuvintele „sau în cadrul unui sistem multilateral de tranzacționare” se exclud.

8. La articolul 24:

la alineatul (1) lit.a) cuvintele „sau în cadrul unui sistem multilateral de tranzacționare” se exclude;

Obiecții:

Potrivit normelor propuse, din aria de reglementare a art.23 alin.(1) lit.a) și a art.24 alin.(1) lit.a) din Legea nr.121/2007 cu privire la administrarea și deetatzarea proprietății publice, se exclude posibilitatea efectuării privatizării și privatizării de acțiuni în cadrul sistemului multilateral de tranzacționare.

Conform prevederilor Legii nr.171/2012 privind piața de capital, aceasta se aplică persoanelor fizice și juridice din Republica Moldova, persoanelor fizice și juridice străine și apatrizilor care prestează servicii ori desfășoară activități pe piața de capital sau care dețin ori intenționează să dețină instrumente financiare emise de emitenți din Republica Moldova (art.2 alin.(1) Legea nr.171/2012). În categoriile de instrumente financiare se includ, inclusiv și, valorile mobiliare (art.4 alin.(1) Legea nr.171/2012) care se consideră acțiunile și alte valori mobiliare echivalente acțiunilor, inclusiv recipisele depozitare asupra acestor valori mobiliare. Aceste valori mobiliare pot fi admise pe piața reglementată sau în cadrul sistemului multilateral de tranzacționare (MTF) la cererea emitenților.

Pericolul coruptibilității al excluderii unei modalități de privatizare specifice unor tipuri de bunuri/acțiuni supuse privatizării constă în restrângerea pieței de desfacere a acestor bunuri/acțiuni și, respectiv, limitează numărul de potențiali cumpărători și investitori, sporind riscul vânzării la preț diminuat a activelor statului supuse privatizării, fapt care poate afecta bugetul de stat, ceea ce este contrar interesului public.

Recomandări:

Excluderea normei propuse.

Factori de risc:

- Prejudicierea intereselor contrar interesului public
- Concurența normelor de drept

Riscuri de corupție:

- Generale

Art.I Pct.10 din proiectul de lege -

10. La articolul 50 alineatul (2) lit.c)-e) se abrogă.

Obiecții:

Conform reglementării enunțate, se propune abrogarea dispozițiilor care stabilesc categoria de bunuri care nu sunt pasibile de privatizare.

Astfel, în obiectul de reglementare al art.50 alin.(3) lit.c)-e) al Legii nr.121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice, se stabilesc următoarele obiecte care nu sunt pasibile de privatizare, precum: - bunurile imobile în a căror privință sunt adoptate decizii de demolare în conformitate cu planul general de dezvoltare a localității, - încăperile amplasate pe traseele rețelelor ingineresti, în pasajele subterane pentru pietoni și în alte locuri de uz comun, - încăperile în care sunt amplasate noduri ale rețelelor ingineresti.

Rezultă că urmare a abrogării dispozițiilor sus-menționate, se va face posibilă privatizarea acestor categorii de obiecte, fapt care nu corelează cu cadrul normativ pertinent din domeniul administrării proprietății publice.

În acest sens, sunt relevante atât prevederile Constituției Republicii Moldova, Codului civil, Legii nr.121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice, Legii nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice, Legea nr488/1999 exproprierii pentru cauză de utilitate publică, cât și ale altor acte normative care statuează regimul juridic al bunurilor care fac obiectul exclusiv al proprietății publice și, implicit, categoria de bunuri nepasibile de privatizare.

Așadar, în acord cu prevederile art.127 din Constituție, „(1) Statul ocrotește proprietatea. [...] (3) Proprietatea publică aparține statului sau unităților administrativ-teritoriale. (4) Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.”

Potrivit art.471 din Codul civil, „(1) Bunurile care aparțin statului sau unităților administrativ-teritoriale fac parte din domeniul privat dacă, prin lege sau în modul stabilit de lege, nu sunt trecute în domeniul public. (2) Din domeniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale fac parte bunurile determinate de lege, precum și bunurile care, prin natura lor, sunt de uz sau de interes public. Interesul public implică afectarea bunului la un serviciu public sau la orice activitate care satisface nevoile colectivității fără a presupune accesul nemijlocit al acesteia la utilizarea bunului conform destinației menționate. (3) Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice. (4) Bunurile domeniului public sunt inalienabile, insesizabile și imprescriptibile. Dreptul de proprietate asupra acestor bunuri nu se stinge prin neuz și nu poate fi dobândit de terți prin uzucapiune.”

La fel, în corespundere cu art.5 alin.(1) lit.c)-h) și l) din Legea nr488/1999 exproprierii pentru cauză de utilitate publică, se stabilesc obiectele de utilitate publică, rețelele ingineresti, precum și bunurile imobile în a căror privință sunt adoptate decizii de demolare în conformitate cu planul general de dezvoltare a localității.

Totodată, este de menționat art.13 alin.(1) lit.g) din Legea nr.121/2007, potrivit căruia: căile de comunicație, pasajele subterane pentru pietoni fac parte din categoria bunurilor nepasibile de privatizare.

În continuare, art.9 al Legii nr.29/2018, stabilește categoriile de bunuri ce țin de domeniul public al statului.

Rezumând prevederile enunțate supra, se constată că atât categoria de bunuri în a căror privință sunt adoptate decizii de demolare în conformitate cu planul general de dezvoltare a localității, cât și încăperile amplasate pe traseele rețelelor ingineresti, în pasajele subterane pentru pietoni și în alte locuri de uz comun și încăperile în care sunt amplasate noduri ale rețelelor ingineresti constituie bunuri ce țin de domeniul public și fac obiectul exclusiv al proprietății publice, acestea neputând fi, în nici un mod, supuse privatizării, întrucât în caz de dispunere a privatizării acestora există riscul ca statul să nu poată asigura administrarea rațională și adecvată a proprietății publice, ceea ce este contrar interesului public.

În context, eventuala adoptare a dispozițiilor propuse, în concordanță cu care, urmare a privatizării se va permite transmiterea în proprietate privată a bunurilor respective, deși conform cadrului legal enunțat supra constituie bunuri ce țin de domeniul public și nu sunt pasibile privatizării, va duce la afectarea interesului public rezultat din privatizarea bunurilor respective, pentru ca, ulterior, la apariția impedimentelor privind adoptarea deciziilor în conformitate cu planul general de dezvoltare a localității, la utilizarea și întreținerea rețelelor ingineresti, a pasajelor subterane pentru pietoni, a nodurilor ale rețelelor ingineresti, să fie constatată necesitatea exproprierii acestor bunuri/încăperi, care presupune despăgubirea proprietarilor cu surse alocate din bugetul de stat, fiind astfel o modalitate care, în general, constituie o schemă de sustragere a mijloacelor financiare din bugetul public național, ceea ce este contrar interesului public.

Recomandări:

Excluderea normei propuse.

Factori de risc:

- Prejudicierea intereselor contrar interesului public
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Concurența normelor de drept

Riscuri de corupție:

- Generale
- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - corupere pasivă
  - îmbogățire ilicită
  - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu

- 4 -

Art.V, Pct.1 (art.9 alin.(2) lit.i) din proiectul de lege -

1. La articolul 9 alineatul (2): lit.i) va avea următorul cuprins:

„i) liniile de transport electric de tensiune înaltă (de la 35 kV și mai mare), substațiile electrice, bunurile ce asigură securitatea energetică a statului și terenurile pe care acestea sunt amplasate, cu excepția terenurilor pe care sunt amplasați pilonii acestor linii precum și alte obiective de infrastructură tehnico-edilitară și terenurile aferente acestora, care nu aparțin unităților administrativ-teritoriale sau persoanelor juridice de drept privat”;

Obiecții:

Norma propusă modificării exceptează terenurile pe care sunt amplasați pilonii liniilor de transport electric de tensiune înaltă, precum și alte obiective de infrastructură tehnico-edilitară și terenurile aferente acestora, care nu aparțin unităților administrativ-teritoriale sau persoanelor juridice de drept privat de la prevederile care stabilesc bunurilor ce țin de domeniul public.

Examinând norma dată prin prisma cadrului normativ pertinent din domeniul proprietății publice, se atestă lipsa unei congruențe cu noțiunea de bunuri ale domeniului public (art.2 Legea nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice), care stipulează că acestea sunt bunurile care, prin natura lor sau prin declarația legii, sunt de uz sau de interes public și care aparțin statului sau unităților administrativ-teritoriale.

Natura juridică a terenurilor propuse exceptării, ca fiind de uz sau de interes public, rezultă din afectarea acestora la un serviciu public sau la orice activitate care satisface nevoile colectivității. Aceasta deoarece, pilonii liniilor de transport electric de tensiune înaltă amplasați pe terenurile aferente acestora sunt legați în mod indispensabil de aceste terenuri, care, la rândul său, pot doar împreună să satisfacă aprovizionarea consumatorilor cu energie electrică în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, calitate și transparență (art.1 al Legii nr.107/2016 cu privire la energia electrică. Rezultă că, terenurile pe care sunt amplasați pilonii acestor linii constituie bunuri care sunt destinate a satisface un interes public (utilitate publică). Or, conform art.61 alin.(1) al Legii nr.107/2016, „Terenurile necesare pentru construcția, exploatarea, întreținerea, reabilitarea sau modernizarea rețelelor electrice care aparțin cu titlu de proprietate unor terți pot fi expropriate de autoritatea competentă pentru cauză de utilitate publică, cu respectarea procedurii prevăzute în Legea exproprierii pentru cauză de utilitate publică nr. 488-XIV din 8 iulie 1999 și cu condiția despăgubirii proprietarului terenului respectiv.” Totodată, alineatul (3) din același articol prevede că: „După trecere în proprietatea publică a statului sau a unității administrativ-teritoriale, terenul expropriat urmează să fie dat în folosință, cu titlu gratuit, operatorului de sistem pentru efectuarea lucrărilor necesare de construcție sau exploatare a rețelelor electrice.”

Prin urmare, scoaterea terenurilor respective din categoria bunurilor ce țin de domeniul public va permite transmiterea acestora în proprietate privată, deși pe acestea vor fi amplasați piloni de linii de transport electric de tensiune înaltă care servesc interesului public. Or, art.127alin.(2) din Constituție, stipulează că: „Bogățiile de orice natură ale subsolului, spațiul aerian, apele și pădurile folosite în interes public, resursele naturale ale zonei economice și ale platoului continental, căile de comunicație, precum și alte bunuri stabilite de lege, fac obiectul exclusiv al proprietății publice.”

Pericolul coruptibilității normei propuse rezidă în afectarea interesului public rezultat din privatizarea terenurilor aferente pilonilor liniilor de transport electric de tensiune înaltă, pentru ca, ulterior, la apariția impedimentelor privind deservirea și întreținerea rețelelor electrice, să fie constatată necesitatea exproprierii acestor terenuri pentru utilitate publică, care presupune despăgubirea proprietarilor cu surse alocate din bugetul de stat, fiind astfel o modalitate care în cumul constituie o schemă de sustragere a mijloacelor financiare din bugetul public național, ceea ce este contrar interesului public.

Recomandări:

Excluderea normei propuse.

Factori de risc:

- Prejudicierea intereselor contrar interesului public
- Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive
- Lipsa/ambiguitatea procedurilor administrative
- Concurența normelor de drept

Riscuri de corupție:

- Încurajarea sau facilitarea actelor de:
  - corupere activă
  - corupere pasivă
  - utilizare neconformă a fondurilor și/sau a patrimoniului
- Legalizarea actelor de:
  - abuz de serviciu
  - depășire a atribuțiilor de serviciu

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către un grup de deputați din Parlament și are drept obiectiv operarea modificărilor la Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice, Legea nr. 246/2017 cu privire la întreprinderea de stat și întreprinderea municipală, Legea nr.1308/1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului și Legea nr.29/2018 privind delimitarea proprietății publice, în vederea îmbunătățirii procesului de administrare și deetimizarea proprietății publice.

Nota informativă urmează să conțină argumente concludente în susținerea inițiativei propuse.

Deși prevederile proiectului reglementează aspecte de interes public, cu precădere de a asigura îmbunătățirea procesului de administrare și deetimizarea proprietății publice, totuși se atestă unele reglementări defectuoase în partea ce ține de procedura aplicabilă și determinarea prețului la darea în locațiune/arendă a terenurilor proprietate publică, de excluderea posibilității efectuării privatizării și privatizării de acțiuni în cadrul sistemului multilateral de tranzacționare, de abrogarea dispozițiilor care stabilesc categoria de bunuri care nu sunt pasibile de privatizare, precum și de exceptarea terenurilor pe care sunt amplasați pilonii liniilor de transport electric de tensiune înaltă, alte obiective de infrastructură tehnico-edilitară și terenurile aferente acestora, care nu aparțin unităților administrativ-teritoriale sau persoanelor juridice de drept privat de la prevederile care stabilesc bunurilor ce țin de domeniul public. Această conglomerată de norme deficiente prezintă un potențial risc de corupție, care, la aplicare, poate duce la utilizarea neconformă a patrimoniului public și sustragerea mijloacelor financiare din bugetul public național, ceea ce este contrar interesului public.

Prin urmare, întru a evita confuziile și diferențele de tratare a normelor care pot genera apariția riscurilor de corupție, se impune o redactare a acestora prin prisma recomandărilor elucidate în prezentul Raport de expertiză anticorupție.

27.04.2021

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Maia GONTA, Inspector principal

